

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 „ 05 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 25.

A biharmegyei tanítók gyűlése.

— Az iskola a hazafiság szolgálatában. —

Vármegyénk tanítói karának szellemi élete a biharmegyei tantestület szervezésében lüktet. Arról eddig is meg voltunk győződve, hogy tanítói karunk az intelligenciának és a hazafiságnak olyan fokán áll, mely semmi kívánni valót nem hagy fenn, s hogy a biharmegyei tantestület közgyűlései az ott előadott tárgyak és paedagógiai kérdések megvitatásával egyre nagyobb körben keltene és méltán maguk iránt lelkesedést. De a mai tanítógyűlés egészen elütött minden sablontól. A tiszta hazafiság erős érzése uralkodott ma a közgyűlési teremben. Érezni lehetett a hangulatból, hogy a magyar tanítói kar ma missiójának egyik legszentebb alkatrészét a nemzeti érzést és felfogást ismerte el irányjelölő delejtüjéül. Soha jobb helyen ki nem jelenthették a hazafiságot iskola program gyanánt, mint a nemzetiségektől annyira tarkázott Bihar megyében. Kalapot emelünk a biharmegyei tantestület derék elnöke, *Eszenyi Sándor*, mindenekelőtt pedig *Sipos Orbán* tanfelügyelő *igazi* magyar szívsugallta eszméiért, melyekkel az iskolát, a zsenge gyermeki szívet a hazaszeretet oltárára akarják vásárolni. Az eszközt, dal után lopni be a nemzeti érzést a kis szívekbe és pedig a nemzeti történetből merített szöveggel, époly dicséretesnek, mint minden költőisége mellett is praktikusnak tartjuk.

A gyermek korban tanult versek még idős korunkban is vissza csengenek fülünkben, s mint a lelkünkben élő anyai tanácsok, sokszor visszatartanak egy-egy ballépéstől, úgy ezek a hazafiságot lehellő versek is benn maradnak a lélekben akkor is, ha majd férfivá lett a gyermek és hazafiassága megpróbáltatásoknak lesz kitéve.

Viasz a gyermeki lélek, melybe bármily hatás mélyen bevésődik, de később kifejlődik a jellem, megerősödik a lélek és szívósan megtartja a benyomásokat, melyek még gyöngéd korában verődtek belé.

Van-e alkalmasabb valami, ami a gyermek-érzelem világát elfoglalja, a hiten kívül, mint a haza, és a haza nagy fiainak hősi vagy nagy lélekre valló tettei.

Ha a gyermek ezeknek tanulságai mellett nő fel, ha nemcsak eszébe a tanulás által, de szívébe is a modor által bevésődnek a nagy jellemek ismerete és tisztelete, akkor megtaláltuk az ellenmérget minden hazafiatlan izgatás ellen, gátat emeltünk minden nemzetiségi szepteraktikus törekvések ellen.

Különösen örvendünk és örömlünknek ismételt kifejezését adjuk azon körülmény folytán, hogy a nemzetiségi széttagoltság miatt oly fontos pozíciót elfoglaló biharmegyei tantestület kebelében fogamzott meg ez az eszme, s áldásos gyümölcsét is első sorban itt fogja megteremni.

Fényben, a hazafiság fényében mutatja be ez a gyűlés derék tanítóinkat, kik bokros elfoglaltságuk mellett is, szórakozásra való idejük alatt is azon gon-

dolkoznak, hogyan szolgálhassák hazájuk szent ügyét.

El fog-e terjedni a biharmegyei tantestület elismerésre méltó eszméje? Lesz-e elég hazafiság a többi vegyes ajku megyék tanítóiban, hogy felvegyék a nemes versenyt ezen a téren, a tanítói munka legideálisabb terén, a hazafias érzés fejlesztésénél?

Mondjuk, hogy igen. Hiszen a haza földje ad kenyeret minden fiának, ebben a hazában nincsen idegen, bár mily nyelven beszéljen is, egyaránt védve, oltalmazva van itt s ha az anya »édes«, miért lenne a gyermek »mostoha«?

De ha nem is egyszerre, ha nem is minden zugában e hazának, terjedne is el a biharmegyei tanító egyesület eszméje, mégis a kezdeményezés érdeme és az eszme nemes volta a mi tanítóinké.

Mi őszinte nagyra becsüléssel fordulunk azon tantestület felé, melynek hazafisága oly sokszor, oly szépen, e gyűlésen pedig egész erejében tör elő, ők pedig joggal érezhetik és vallhatják, hogy valóban a *nemzet napzámósa*.

A-gyűlés lefolyásáról tanügyi rovatunkban hozunk bő referátát.

A kath. autonomiai kongresszus.

Vasary Kolozs, bibornok-hercegprímás kitűzte már az autonomiai kongresszus megnyitásának napját. *November 11-én* d. e. 10 órakor lesz az egyetemi templomban a Veni Sancte, 11 órakor pedig összejűlekeznek a kongresszus tagjai a főrendiház ülés-termében, hol a hercegprímás hosszabb be-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A képviselő úr leánya.

Irta: LANTOS.

Ida apja gazdag, jeles, ügyes prókátor volt. Jó szónoki képesség, nagy ész és jókora vagyon ura. Leánya igen gyönyörűséges teremts. Szép, kedves és mint parthie is igen kívánatos.

Ida kisasszony azonban már lekötve érezte magát. Egy irnokukhoz, ki melleleg mondván végzett jogász fia volt, de szegény mint a templom egere, érezte lekötöttnek magát. Az irnokot úgy hívták, hogy Szaploneczay Aladár.

Szerelmüket az atya jó szemmel nézte, az anyja türethetlenné találta. Elfelejtettem azt előrebocsátani, hogy az ügyvéd egyszerű ember, jó szívű lélek volt, az anyja pedig gögös és nagravágyó.

Egyszer csak meghalt a kerület képviselője, ki talán ötödizben képviselte a várost és a kit haláláig megtartottak volna akkor is, ha az két évtizeddel későbbben következett volna be.

És az eddig nyugodt városban legelkeseredettebb harcok keletkeztek, fel volt dülva a béke. A városnak kicsije nagyja megmozdult, hogy bekerüljön a parlamentbe.

Ezt unni kezdte a város, annak böles tanácsa és Szabó Gézára, a gazdag, előkelő prókátorra esett tekintetük, ki a legnagyobb csendben maradt. Őt kérték fel azután a jelöltségre.

Szabó restelte elfogadni. De mikor előállottak azzal, hogy ha ő enged az általános óhajnak, a sok jelöltségnél vége, mert mellette más embernek nem akad híve, a városban helyreállítandó csend, béke és nyugalom érdekében elvállalta a jelöltséget.

Hogy olyan nehezen vállalta el, nagy része volt ebben a nevének, aki így szólt hozzá:

— El kell fogadnod, igazad van, ügyvédi irodád róvására teszed, de legalább végre valódi úr leszel, miniszterek barátja, bizalmasa és leányod még talán miniszterné is lesz.

— Megbolondultál? — kérdezte a férj, és nem akarta elfogadni a jelöltséget. Végre valahogy mégis beleáztatták.

Szabót egyhangulag választották meg. Már most kötelességszerűen akart eljárni, tehát ott akart lenni az üléseken. Felküldte nejét leányával, hogy nézzenek körül s vegyenek lakást a fővárosban. Azok aztán vettek is vagy 8 szobából állót. Szabót bántotta is a lelkiismerete, hogy képviselővé engedte magát tenni.

— Mire való ez a nagy lakás nekem? — kérdé végre elkeseredetten.

— Mi is veled megyünk.

És Szabónak be kellett egyeznie neje akaratába, ha nem akarta összerombolni háza békéjét.

Idát pedig az ügyvédjelölt ezután napjában egyszer is alig látta. Akkor is csak úgy végigsietett az iroda előtti folyosón, ne hogy szóba álljon a fiatal ember vele.

Egyszer mégis megszólította.

— Ida kérem?

— Csak Ida?

— Igen, nekem csak Ida, míg azt ön is úgy akarja.

— S ha én azt nem akarnám?

— Az már más, hebegte a fiatal ember és az ajtóba kapaszkodott, hogy el ne szédüljön. Tehát vége volt mindennek. Az anyja leánya is már miniszterné akart lenni.

Szabóék Pestre költöztek ritkán jöttek haza, ha olykor haza jöttek, selyemsuhogás verte egész nap a szobákat. Öltözködtek, éltek cifrán és Ida nem ereszkedett le egy pillanatra sem az irodavezetőhöz. Nem is tett kérdést róla apjától, ki viszont Szaploneczayról szándékkal hallgatott s elhallgatta azt is, hogy az már letette az ügyvédi vizsgát s irodát nyitott, mely már versenyezni kezdett az övével.

A ciklus letelt s Szabó elbúcszott családjától azzal a kifogással, hogy neki haza

Vevő közönség
 figyelmébe!

Az őszi- és téli-idényre legelőssőbb bevásárlási forrás
 valódi Jäger alsó ingek, nadrágok, téli keztyűk és harisnyákban, ugyszintén a legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekcipőkben és saját készítményű vizmentes csizmákban.

ARANYI és RÓTH,
 NAGYVÁRAD,
 A ZÖLDF-UTCZA 36. SZ.

széddel nyitja meg a kongresszust, megválasztják az igazoló bizottságot s míg ennek munkája tart elnapolják az üléseket. A mandátumok igazolása után hozzá fog a kongresszus a nagy munkához, mely reá várakozik.

A kongresszusra megválasztott tagok névsorát kevés kivétellel közöltük már; a névsor még most sincs teljesen kész, mert néhány egyházmegyéből még nem küldték be a primási irodába a jelentést. A kegyurak sem jeleztek, hogy kiket választottak meg képviselőiknek.

Ujabban a káptalanok és a szerzetes-tanító rendek küldték be a képviselők névsorát.

A három érseki tartomány káptalanjait dr. *Rajner* Lajos, *Szmrecsányi* Lajos és dr. *Városvy* Gyula kanonokok fogják képviselni.

A premonstreiek képviselője: Dr. *Kuncz* Adolf, a ciszterciatáké *Vajda* Ödön, a benecézseké dr. *Bita* Dezső, a piaristáké *Frank* Ferencz és a minoritáké dr. *Csák* Czirjék Alajos.

A püspöki kar autonómiai bizottsága szombat délután 4—8-ig tartott ülést a primás budavári palotájában. A primás elnökölt az ülésen, melyre a bizottság összes tagjai megjelentek, névszerint *Schlauch* bibornok, *Hornig*, *Steiner*, *Ivánkovics* püspökök és — ami jó benyomást keltett *Mihályi* Viktor balázsfalvi érsek, mit oda magyaráznak, hogy a román gör. kath. főpapság feladja eddigi merev magatartását az autonómiával szemben. A gyűlést vasárnap délután is folytatták. A két napig tartott konferencia tárgyát az az autonómiai tervezet képezte, amelyet *Ivánkovics* János, rozsnyai püspök dolgozott ki. A bizottság munkálata a napokban összeülő püspöki konferencia elé kerül s alapját képezi majd a kongresszus tárgyalásainak.

Bartha Miklós kegyelmet kapott.

Bartha Miklós tegnap délelőtt elhagyta a fogházat. A várva-várt kegyelmet mégis megadta Ő Felsége, kinek ezen elhatározása nagy örömet és lelkesültséget keltett fővárosszerte, csak úgy mint a vidéken. A népszerű és kitűnő tollu publicista és politikus már eddig is számos üdvözlő táviratot kapott és nemcsak ismerősei de idegenek is valósággal elhalmozták szerencsekívánataikkal őt.

kell menie újra választatni magát. Ők csak maradjanak itt fön Pesten, ne jöjjenek haza, nehogy kedveskedniök kelljen a sok kortessel. Szabó haza utazott tehát és ott kijelentette, hogy nem lép föl többet. Kényszerből elfogadta, de most már ismer egy oly kiváló férfit városi társadalmában, kire osztatlanul rá lehet bízni a mandátumot; ez pedig nem más mint Szaploneczay Aladár. Szárnyai alatt nő fel, az ő nevelése, be fog válni s városa érdekeit meg fogja védeni tudni.

És míg Szabóék zsuroztak a fővárosban, Szaploneczay képviselő lett. Így van ez helyesen, dörmögte magában Szabó. A kevés napidij ellenében irodám elhanyagolódott és ott Budapesten évente 10 ezer forintot költöttünk. Ezt be kell hoznunk a következő öt évben. Szaploneczay fiatal ember, még karriert csinálhat s Ida kívánsága szerint még miniszter is lehet belőle.

Mikor Szaploneczayt megválasztották, Szabó levelet írt Pestre:

Kedves Enyém!

A közvélemény volt irodavezetőmet, Szaploneczayt akarta, nehogy lebukjam, nem fogadtam el a jelöltséget, ő csakugyan képviselő lett. Mondjátok fel a lakást, fizessétek ki, adjátok el a butorokat és jertek azonnal haza, akkor még a városban találjátok volt hű emberünket s gratulálhattok megválasztásához.

Az anya és lánya belesápadt a levélol-

A szegvári mandátum.

Mindszentről táviratozzák, hogy a szegvári kerület függetlenségi választói ma kettős értekezletet tartottak Mindszenten. Justh Gyula, Meszlény Lajos, Hentaller Lajos, Endre Gyula és Tóth János országgyűlési képviselők érkeztek le Mülek Lajos jelöltsége érdekében, míg Károlyi Sándor és László grófok uradalmi tisztjei és falusi plébánosai Ugron érdekében gyűltek össze. A Kossuth-párt értekezletén Pary Endre elnöklésével egyhangú lelkesedéssel Uray Imrét kikiáltották jelöltnek. A másik értekezleten, melyen Sima Ferencz elnökölt, Korpás szegvári lelkész Ugront. Rácz szegvári bíró Mülek Lajost ajánlotta. A többség kétes lévén, Sima Müleket jelentette ki párthatározattal jelöltnek. Sima hívei délután három órakor Szegváron külön Ugronista pártértekezletet tartottak.

Kréta új kormányzója.

Legutóbb közöltük mi is távirataink között hogy a Krétaiak egy küldöttsége felkérte Iizában *Türr* tábornokot, hogy vállalná el a krétai kormányzóságot. A mai bécsi hivatalos demontálja ezt a hirt avval a kijelentéssel, hogy az intéző nagyhatalmak, ha nem is főkormányzót, de ideiglenes kormánybiztost találtak Kréta részére *Schäffer* luxemburgi ezredes személyében. A hivatalos említi azt is, hogy az új ideiglenes kormánybiztosra nem a legszebb viszonyok várnak Krétában. A kiirtott falvak, leperzselt olajfaerdők, nyomoruság, anarchia és több e félek azok a vad állapotok a melyekben változtatni csak sok pénzzel lehet. Azonban fölöttébb kérdéses, hogy a pénz segít-e majd ilyen demoralizált viszonyok között ott abban a szerencsétlen kormányzóságban és éppen nem valószínű, hogy *Schäffer* is nem fogja-e majd elmondani a krónika, hogy a luxemburgi grófnak pénze mind oda, oda a sok, szép fényes tallér mind elgurdu-a-a.

A takarékos német hadsereg.

Azzal a már több ízben felmerült híreszteléssel szemben hivatalosan kijelentik, hogy a német gyalogság nem kap új löfegyvereket, hanem a 88-as mintájú régi fegyvereket használják és veszik igénybe, természetesen egy kis átjavítás után. Ez más szóval annyit jelent, hogy Németországban egy egész csomó fegyvergyár szünetel már hónapok óta a termelésben és szünetelni fog még jó hosszú ideig. De nemcsak a hivatalos fegyvergyárakban szünetel a

vasásba, de Ida hamarosan új helyzetbe képzelte magát.

Igen, azonnal haza mennek és fevételni magát — Aladárval.

És hazamentek. Otthon találkoztak Aladárval s csak ugyan arczáról látszott a jövő boldogsága! Hogy ezt Ida előbb nem tudta!

Mikor Aladár Budapestre készült, hogy a parlament megnyitása ott fön találja, elbucszott Szabóéktól.

Ida kikísérte az előszobába.

— Tehát ön megy s mi hazajöttünk. De ugyebár Szaploneczay, gondol olykor . . . olykor reám.

— Ugy mint ön, mikor Pesten volt!

— Hát már nem szeret? — kérdé ajkába harapva Ida.

— Hát ön szeretet valamikor? Én nem önnök való ember vagyok nagyságos kisasszony, tudja mi kell önnök, tudja mi tetszet önnök? Nem képviselő, hanem egy irodavezető.

Ida elsápadt. — Aladár utánozhatlan gavallérsággal meghajtotta magát, az ajtó bezárult és öt évre ismét el voltak szakítva egymástól. Azaz nem, Aladár csak leczkét akart adni és a legközelebbi postával megkérte Ida kezét. Még utóbb beteljesedik a hű, rangvágyó anya óhaja és leánya miniszterné lesz. De, hogy igazat szóljunk, Ida már kigyógyult hiúságából és akkor is szeretné férjét, ha az csak egy irodavezető lenne apja irodájában.

munka, hanem számos magán fegyvergyárban is. Örvedetes dolog ez, olyasvalami már egyszer, a miben igazán követhetők a sógort.

ORSZAGGYULES

A képviselőház ülése.

Budapest, október 25.

A folyosón a mindszent—szegvári jelölés furcsaságairól diskuráltak.

— Az ördögbe, mit jelent ez? Meszlényiek lementek, hogy Müleket jelöljék és Urayt jelölték. Sima Ferencz lement, hogy Ugront jelöltesse és jelöltette — Mülek Lajost. Furcsa dolog, furcsa.

Berzeviczy Albert ült az elnöki székekben. Apróbb előterjesztések után folytatták az *indemnitási* javaslat tárgyalását.

Az első szónok: *Mócsy* Antal, aki azt fejtette, hogy az indemnitás oka — a kormányzati rendetlenség. Mert ha nincs a kormányzatban rendetlenség, ami a költségvetés benyújtását késlelteti, miért van szükség indemnitásra? *Kossuth* Ferencz tegnapelőtt a király által adományozott 10 szoborról szólt. Ez a tiz szobor azt mutatja, hogy fölséges urunk maga is azt kívánja, hogy Magyarország kormányzását keresztény alapokra kell fektetni.

— Hát Bethlen és Bocskay?

Mócsy Antal: Azok is erre törekedtek, mert meg van írva, hogy huszonhatszor olvasták el a bibliát. (Derűtség.) *Mócsy* ezután kifejtette a kormány iránti bizalmatlanságát és a javaslatot pálya nevében visszautasítja.

Városvy Gyula következett utána, aki az-azal kezdte, hogy a pénzügyi bizottság jelentése valóságos csuda-számba megy. Azt mondja a jelentés, hogy a költségvetést a kormány azért nem nyujthatta be, mert nem készíthette meg el. De hát mi a manó csinálnak a miniszterek annyi tömérdek vakáció alatt? Talán tarokkznak? Mert másképp nem képzelhető el a dolog.

Kifejti ezután 48-as álláspontját, mely szerint közös ügyes kiadásokat meg nem szavazhat, majd rámutat arra a törvénytelen állapotra, mely az egész országban uralkodik és egy csomó törvényen kívüli állapotot sorol föl. Attért ezután bizalmatlanságának indoklására. A kormány mindent pártpolitikából cselekszik. Itt felhossa az »Adorján báró« c. darabban elforduló morfinista esetét, de hirtelen és sokat élvezett s most morfiummul akarja magát gyógyítani, hogy elfeledje nyavajait. Bánffy is így csinál. Morfium adagokat ad be a nemzet 30 éven át ki-kitörő bajainak elnyomására. Morfium-adag az állami hivatalnokok szabad meggyőződésének erőszakos elnyomása, a független gondolkozású polgárok üldözése. Bánffy a morfiumuzó, mi vagyunk a morfiumuzottak.

Ezután *Wlassics*ot támadta meg, akinek sok érdeme van, de háta mögött ott van a pártpolitika. Iskolákat államosít, de nem Brassóban, ahol szükséges az, hanem Csongrád megyében, Tápén, csak azért, hogy korteseket szerezzen.

Szóba hozta a szegedi második gimnáziumnak Temesvára helyezését, ahol erre semmi szükség nincs, ellenben Szegeden hazafias missiót teljesített, mert az idegen nemzetiségű ifjakat falai közt hazafiasságra oktatta. Végül a *Kassics*-ügyből kifolyólag hevesen megtámadta *Fejérváryt* és kijelentette, hogy a javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés a balon.)

Elnök a vitát bezárja.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök Adorján báróról nem emlékezik meg; nem volt ott, a premiéren. De a morfinesték azért élvezik a morfint, hogy a világot más színben lássák, mint a valóságban van. Ilyenek pedig a tulajdonon vannak a képviselő ur és több más társa. A költségvetést azért nem nyujtották be mert eddig, míg a közös költségvetés meg nem állapittatik, nem állithatnak be a budgetbe egy meg nem állapított költséget. (Ellentmondás ballérol, helyeslés jobb felől)

Akár a Sima által felhozott Bartha-kérdésre. Megdöbbéssel vette, hogy Sima az egyes miniszterek osztályában hozott határozatokra és véleményekre hivatkozott. Mert miniszteri osztályok aktái hivatalos okiratokat

képeznek, melyekbe betekíteni csak a miniszter engedélyével lehet. (Mozgás balfelől). Kijelenti azonban, hogy utólag meggyőződött, mikép Sima valótlanítást állított. Sima azt mondá: Az igazságügyminiszter az osztály által kegyelemre ajánlott Bartha aktáira ezt írta rá: Fontos állami érdekek folytán kegyelemre nem ajánlatik. Ez nem való. A miniszter azt írta az aktára: Ezidőszerint kegyelemre nem terjesztetik föl. (Zajos kiáltások balfelől: Ez mind-egy).

Bánffy miniszterelnök: Ez nem mindegy! Mert a Sima előadásában czélzatosság van, de az igazságügyminiszter egyszerűen tárgyilagosan hozta meg a határozatát, hogy t. i. ezidőszerint kegyelemre nem ajánlatik (Zajos kiáltások balfelől: Miért? De miért?)

Bánffy miniszterelnök: Sima azt is állította, hogy a törvényszék és minden tényező Bartha megkegyelmezését indítványozta. Ez hogy sem áll. Éppen a törv.-sz. azt indítványozta, megkegyelmezni ne, de a fogságot enyhíteni lehet. Az országos közegészségügyi tanács peei, miután ugy határozott, hogy a fogházat kibírja, de tekintettel betegségére, saját költségén való élelmezése engedélyezendő.

Bartha engem — folytatta a miniszterelnök — folyton epébe mártott tollal támadott azelőtt is, míg kormányelnök nem voltam s azóta is. Én tehát ezen dolog közvetlen hatása alatt állván, engedjék meg, hogy az ügy további részleteibe nem bocsátkozzam, már azért sem, mert soubjectív érzelmek vezethetnének. (Helyeslés jobbról).

A kegyelmi tényre sem akartam beterejni, csak azt kimutatni, hogy a mit Sima e részben felhozott, egy sem való. A kegyelem ténye azért következett be, mert Bartha Miklós egészségi állapota nem bírja meg az elítéltetés végrehajtását.

Attért azután Kossuth Ferencz beszédére. Az osztrák viszonyokkal szemben (Halljuk, halljuk). A kormány tudni fogja kötelességét s ha — a mitől Isten óvjon — megtörténnék, hogy Ausztriában az alkotmány felfüggesztetik (Élénk mozgás a balon: Halljuk, halljuk). A kormány nem fog késni igénybe venni ama jogait, melyeket a törvény biztosít. (Kiáltások balfelől. Melyek azok?) **Bánffy** kezébe veszi a törvényt s felolvasta a 67-iki kiegyezési törvény ama pontjait, mely szerint, ha a kiegyezés nem sikerülne, a szükséges előterjesztéseket, melyek a 67-iki kiegyezés értelmében Magyarországot megilletik. A kormány nem fog késni idejekorán az előterjesztéseket megtenni, szemmel tartván érdekeinket. (Élénk helyeslés jobbról.) Végül reflektál a bizalmatlansági nyilatkozatokra s így végzi:

A tény az, hogy nemcsak itt a parlamentben, hanem kinn az országban is mienk a többség. (Zajos ellentmondás balfelől). A közhangulat mellettünk van. (Viharos eláll! eláll! — balfelől.) S ezért kéri, hogy a javaslatot fogadják el.

Várossy Gyula röviden reflektált **Bánffy** szavaira.

Ezután a többség ugy általánosságban, mint részletesen elfogadta a javaslatot.

A napirend többi pontjait, a zárszámadási bizottság jelentését és az 1897-ik év második negyedév haladásáról szóló jelentéseket pár perc alatt letárgyalták.

Elnök az ülést fél 1 órakor bezárta.

Márczius idusa.

— Felhívás író- és művészársaimhoz! —

Az egész országban viszhangot kelt **Feszty** Árpádnak lelkesedés-szülte eszméje, melylyel az 1848. márczius 15-ének félszázados fordulóját nemzeti ünneppé akarja varázsolni, hogy átértse, átérzeze annak nagy jelentőségét mindenki e hazában.

Teljesen egyetértünk **Feszty** Árpáddal s ezért egész terjedelmében közöljük nagyjértékű felhívását a következőkben:

Szabadságharcunk 50-éves fordulóját készül megünnepelni a nemzet. Bizonyára fog rá találni módot, a mellyel kegyeletét kifejezze. 50 esztendő óta mindig megemlékeztünk már-

ezius 15-éről, a mely napon egy lelkes csoport, élén **Petőfi** Sándorral, kinyomatta a 12 pesti pontot: Mit kíván a magyar nemzet?

Ez a nap a gondolatszabadság, a népszabadság és a főlpszabadság napja.

E napnak fénykörén **Petőfi** Sándor alakja sugárzik felénk.

Az általa szerkesztett 12 pont kívánalma már a korona által szentesített törvény, a melynek legelső öre maga a király.

Petőfi Sándor az írók, művészek fejedelme.

A mi fejedelmünk.

Tegyük mi írók, művészek magunkévá e napot s ünnepeljük meg 50-éves fordulóját alkalmából a szokottnál fényesebben.

Petőfi szelleme legyen ez ünnep vezérszavára.

Petőfi napját, a népszabadság napját nem ünnepelhetjük másként, mint magával a néppel. Ha részt vesz bánatunkban, részesítsük ünnepünkben is. Ünnepeljen már a nép is, ne csak mindég az ur.

Rendezünk egy óriási ünnepélyt Rákoson vagy a Kelenföldön, hívjuk meg rá vendégül a magyar népet. Gyűljön össze hozzánk minden részből egy-egy csoport, a mely vidékét képviselje az ő színes, változatos, festői viseletében, gyalog, szekéren lóháton, minden vidék az ő szokása szerint. Képzeltetni-e ennél szebbet, festőiebbet, mint Magyarország különböző típusait, népviseletét egybegyűlve látni.

Hívjuk meg nemzetiség- és valláskülönség nélkül hazánk minden vidékét, gyűjtsük őket egy táborba. S vezeasük végig a fővárosra.

Vezesse őket **Petőfi** alakja, a ki a szabadság zászlaját lobogtatja kezében. Kövesse ezt a nép a magyar nemzet, a melyért ő dalolt s a melyért a szabadságharcz vívatott.

Vonuljanak fel az ezüstgombos, sastollas komáromi szekeresgazdák, a majdnem zordonan festői barna kunok rókatorkos mentéikben a hortobágyi gulyások, deli csikósok ficzkádozó lovaikkal. Lássuk hazánk sok tarka népét! Lássuk a szép sugár hajadon leányokat, gömbölyű magyar menyecskéket tarka viganókban, csipkés ingvállaikkal, jöjjenek aranypénzes nyakkal a szép oláh fáták ringó természetükkel, ökrös, bivalyos szekéren vagy férfimód lóháton ülve, kísérve a havasi mőczok szálas alakjai által. a székelyek az ő mokány hegyi lovaikkal Baranya czifra népe s selyemviganós Dárda és Siklós, az Ormányág hófehér patyolatban, a kihimzett dolmányu, hasított pendelű sokacok a szironnyal kivarott ködmönü himzett ingvállu felvidék stb. a különböző vidékek érdekes járművei, paraszt fogatok, bivalyos szekerek stb.

Kísérje minden csoportot az ő zenéje, az oláh pásztor fujja az ő bánatos havasi kürtjét, zengjen a svábok rézmuzsikája, keseregen a tót duda és a magyarnak huzza a kesergőt a cigány.

S vonuljon végig fővárosunkon az egész tábor. Ebben öröme telnek résztvevőnek, nézőnek egyaránt, s örök szép emléke maradna mindenkinek a királytól kezdve az utolsó emberig.

Lássuk már egyszer országunk népeit egybegyűjtve, lássuk viseletét, iparát s ne csak a kiállítás hideg szekrényeinek fogasain, hanem deli termeteikre akasztva. Hadd lássa az ország, lássa a király, milyen szép népe van, lássuk meg őket egyszer ünneplőruhában, akkor jobban megbecsüljük, jobban meg is szeretjük őket.

Kövesse őket, mint a népszabadság legelső harciosa, a sajtószabadság szekere, — utánuk jöjjön a 48-as honvédek csoportja, mint kik véréket ontották érte, — azután a művészetek, ipar, kereskedelem stb. díszszekerei, emblemákkal fejezve ki a szabadság nyomában felvirult művelődést.

Vonuljon végig együtt az egész összgyűlt tábor a fővárosra, vonuljon el a királyi vár előtt, hogy lássa népét a király, s hogy lássa a nép a magyar királyt. Azután a vérmezőn megállva, tartsunk ott állomást, ott fogjon kezét egymással ur és a nép, s minden nemzetiségű néppel együtt adjunk hálát az Istennek, hogy:

Annyi balsors s oly sok vizsály után, Megfogyva bár, de töve nem, él nemzet e hazán.

Szolgáljon ott áldozatot az Urnak minden vallás felkent papja, adjon hálát Istennek mindenki a maga vallása szerint, minden vallás papja áldja meg az egybegyűlt népet, mely ott igazán az egész magyar nemzetet fogja képviselni, és az országos »Te Deum« után zendüljön meg Isten szabad ege alatt és a tömjénfüsttel együtt szálljon fel égig ezerek és ezerek ajkáról: Kölcsey örök szép Hymnusa.

Fordítsuk le a dalt németre, oláhra, tótra ráczra, hadd énekelhesse azt minden ajku nép együtt velünk, az Isten minden nyelven megérti, s bizonyára lesz itt e földön foganatja, ha kezét fog velünk a rácz, oláh, német a tót és a magyarral együtt dalolja:

Isten áldd meg a magyart!

Azután vonuljanak el a városháza előtt, a hol 50 év előtt Rottenbiller polgármester kijelentette az erkélyről, hogy a főváros magáévá teszi a 12 pontban foglalt kívánságokat.

Végezzük ott, a hol a nemzet ujjá ébredése kezdetét vette — vonuljunk a nemzeti muzeum elé.

A muzeum falai verték vissza 50 előtt a lelkes hangok hullámain — visszhangozzák most 50 mulva ugyanazon falak a nemzet örömrivalgását.

Kérjük fel azokat, a kik még élnek a nagy napok szónokai közül — s ugyanott, hol akkor lelkesítették a nemzetet — beszéljenek most 50 esztendő mulva a nemzethez újra.

Azután táborba szállva, örüljön egymásnak az ur és a nép — végződjék az egész egy hatalmas népmulatsággal.

Létrehozni ezt nem lenne nehéz. Ha a vidék e tervet magáévá teszi, alakítson akkor minden megye egy bizottságot, szedje össze a legcsinosabb menyecskéket, leányokat, a legdelebb férfiakat — a megyéjükben divó érdeke-sebb parasztfogatokat, — szervezze a népcsoportot, s érintkezésbe lépve az e czéla alakulandó központi bizottsággal, gondoskodjék felszállításukról. S hogy ez se essen a megyék terhére, megkönnyíthetné az ideszállítást a magyar kormány mérsékelt áru vasuti jegyek engedélyezésével. Az utazás, valamint az itt tartózkodás költségeit a központi bizottságnak nem kerülné nagy fáradságába megszerezni. Nem kétlem, hogy a főváros örömmel engedélyezné a tribune-jogot a város azon részén, ahol a menet elhaladna: oly módon, hogy a nép utazására, élelmezésére, barakk-szállások, istállók felállítására stb. fordítandó költség a tribune-jegyek díjaiból fedeztetnének.

Ily módon minden megerőltetés nélkül rendezhetnénk oly menetet, a mily érdekeset, tekintettel a népviseletre, melyben hazánk még mindig igen gazdag, Európa egyetlen művelt állama sem tudna felmutatni.

Eltekintve ezen menetnek érdekes hatásától azon számtalan érv közül, a melyek mellette szólnak, csak kettőről akarok még megemlékezni.

Egy az, hogy a népviseletnek illetén bemutatása és dédelgetése talán lenne némi conserváló hatással a mindinkább pusztuló népviseletre és népiparra.

Az egyszerű nép azt látva, hogy a városok lakói, a kiket ő okosabbnak gondol, másféle ruhákban járnak, szegyenleni kezdi az ő eredeti gunyáját és iparkodik azt »módos«-abbal felcserélni. Ez pedig nagy baj, nemzetgazdasági de különösen erkölcsi szempontból is, mert a nép ruházatának és szokásának eredetiségét elvesztve, azzal együtt erkölcsének eredeti tisztaságát is veszteni szokta.

Még fontosabb érv a nemzetiségi kérdés.

Ha nem oldjuk is meg egy ünnepellyel, az igaz; de hogy a különböző nemzetiségűekre igen jó hatással lenne az bizonyos. Sok apró dologban nyilatkozó jóakarát nagy ügyeket vitt már dűlőre.

Hozzuk fel a különböző nemzetiségű népeinket, vegyenek részt a mi nagy ünnepélyünkön, s mondják el otthon mit tapasztaltak.

A magyar faj mindezeitig inkább prestigével, mint erejével uralkodott a többi népek felett. Lássák meg most is, mire ment a magyar 1000 esztendő óta. Lássák a magyarnak fényét, hatalmát, dicső fővárosát — s vigyék hírül az otthon valóknak.

Fogadjuk őket szívesen, hiszen a mi or-

szágunk hű népei ők, vendéglük meg fényesen, hogy mondják el otthon, hogy a mikor ünnepet ül a nemzet, keblére öleli akkor a népet az ur, keblére öleli az idegenajkut, a magyar.

Vigye hírül az ország minden része felé a ki e menetben részt veendett, hogy nincs idegen egy sem ez országban, testvéreül tekinti mindegyiket a magyar, s a mint ők osztoztak velünk bánatunkban, úgy osztozzunk mi velük örömeinkben.

Mutassunk be egy második népvándorlást, mint a hogy bevándorolt a nemzet hadseregei élén asszonyaival, gyermekeivel, hogy országot, helyet foglaljon magának e világrészben, egy ezredév után, megbékülve az itt lakó népekkel, most azokkal együtt jelenti be Európának, hogy országuk helyet akar foglalni a műveltség és előrehaladás világában.

Mutassuk meg a világnak, hogy amint védte az uralkodó elem, a magyar, e hon lakói életét, hitét s amint a kiküzdött szabadság állásait minden népeire egyaránt árasztotta, úgy egyaránt részesíti őket ünnepében is.

Örüljön a magyarok ünnepén minden nép, a mely e hon határain belül lakik és vigyék hírül mindenfelé, hogy:

»A hol a magyarok laknak.

Ott a többi népek is vigadnak.«

Bndapest, október havában.

Feszty Árpád.

Hódolat a királynak a »Notre-Dame«-oknál

Debreczen, okt. 25.

Azon dynastikus és hazafias érzület, mely katolikus iskoláinknak közös jellemvonása, újabb bizonyítékot nyer azon ünnepélyen, mely f. hó 24-én folyt le a »Mi-asszonyunk«-ról nevezett szegény iskola növérék, d e b r e c z e n i immár teljesén kész intézetben.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek rendelete értelmében ugyanis a minden nemesért lelkesülő növérék, hazafias és dynastikus érzületüktől is lelkesítve, tegnap tartották meg azon ünnepélyt, mely hívatva volt arra, hogy ő Felségének, valóban felséges tényét az ismert tiz szobor felállítására ügyében méltatva, egyszersmind hazafias és dynastikus érzületet ébresszen és erősítsen az intézet mintegy negyed félé száz növendékeiben.

A lélekemelő ünnepély sorozata a következő volt:

1. Király himnus, éneklé az intézeti énekhar.
2. »Tizek szobra« költemény, szavaltá Rehá Róza.
3. Hazafias ének.
4. Alkalmi beszéd.
5. Ének, előadva az intézeti növendékek által.
6. Hymnus »Isten segíts, magyarok Istene« Vörösmartytól.
7. Hazádnak rendületlenül.

E programról, azt hisszük bővebbet mondunk és azt kommentárral kísélni felesleges volna, mert a fennebbi sorozat bizonyítja először, hogy azt tapintatos és tapasztalt kéz állította össze, másodsor, hogy az minden ízében hazafias; de hogy főleg az alkalmi beszéd-ről szóljunk, fel kell említenünk, hogy ez, az ünnepély motívumának teljesen megfelelő volt, hiszen ez alkalom maga bőséges anyagot nyújt a legmagasabb reflexiókra.

A haza uagylelkű atyja, a mi szeretett királyunk, illetve a nemzet gondolatát, megfigyelve szívverését, kipuhatoiva érzelmeit és vágyait, a tiz szobor felállításának motu propria tett elrendelésével, igen, a fejedelmi atya e nemestette már önmagában is elegendő anyagot nyújt, hogy ennek az alapján a hallgatóságban az ő személye és a dynasztia iránti hűség és szeretett felkeltessék, növeltessek; emeli a hatást tiz szobor személyisége által képviselt eszme, melyek a vallási és nemzeti motívumok kiemelésére, mintegy önként adják a szóok ajkára a szavakat.

Könnyen érthető tehát, ha az alkalmi beszéd gyújtó hatással volt a hallgatóságra és mindazok, kik jelen voltak, lelkesedést merítettek a beszédből, magukkal vívén nemcsak egy szép ünnepély emlékéit, hanem megerősítve tá-

voztán el a király iránti hűség és azon eszmék iránti szeretetben is, melyeket a tiz szobor lesz hívatva hirdetni a nemzetnek.

A belső lelkesedésnek megfelelt a külsőség is, mert a terem, hol e nem mulandó érzelmeket felkeltett ünnepély lefolyt, az ünnep méltóságához képest az intézet vezetője, az apácák által fényesen és izlésesen volt dekorálva, amint azt már a közönség ez intézetben mindig megszokta. Hogy azután a lelkesedés, számtalanszor »Éljen a király« kiáltásában is kitört, azt talán felesleges is említenem, hiszen a magyar ember ott a hol ünnepel, nem felejt el ünnepelni a királyát sem, a mostani alkalom pedig éppen királyunk ünnepelésére levén szánva, az élyenek annál viharosabban hangoztak.

Rövid vonásokban ime, így folyt le a hódolat a király iránt, a Notre-Dameok debreczeni intézetében, mihez nem tehetem, hogy még egy kis rövid reflexiót ne fűzzek.

Azok, akik nem megfontoltsággal, hanem ellenszenvvel szokták tárgyalni általában ami zárdái női nevelésünket, nem egyszer hangoztatják, hogy a nő-neveléshez apácáink nem értenek, hanem csak a világi erők, mert csak ezek bírnak kellő ügyességgel a nőnevelés terén, azok bírnak honleányi érzellemmel, mit így csakis ők képesek tanítványaikba átönten. Hogy ez állítás mily légből kapott és rosszakaratu, ez kitűnik már abból, hogy a honleányi érzelmek becsépegtetésében zárdáink és így a d e b r e c z e n i is nem áll hátrább, más, világi erők vezetése alatt álló intézeteknél, hiszen nincsen hazafiai ünnepély, mint azt a fennebb is röviden vázolt tanúsítja, melyben zárdáink részt nem vennének. Ez a kézzel fogható tény tehát már maga is megzafolja elleneink kifakadásait zárdái nevelésünk ellen.

De, ha azok a világi erők, csakugyan oly ügyesek, hogy mellettük az apácák állítólag elbujhatnak, ugyan nem jogos-e a kérdés, hogy azok az ügyes, felülmulhatatlan világi erők, tulajdonképen hol szereztek ügyességüket, hazafiai érzelmeiket. Hiszen mi ugy tudjuk, hogy ezek legnagyobb részt zárdákban, apácák vezetése alatt nevelkedtek, tehát ott szereztek tudományukat, műveltségüket, ügyességüket, hazafiai érzelmeiket és így nem gáncsolásra méltók apácáink, hanem inkább örök hálaóra van kötelezve irántuk a nemzet, hogy az ügyes, szakavatott világi erőket ők nevelik azzá amik és így azt gondolom, hogy ha azok a világi tanerők oly nagyon ügyesek, az apácáknak, kik őket nevelték még ügyesebbeknek kell lenniök. De a támadások, apácáinkat éppen nem zavarják, hanem Istenért és hazáért folytatják üdvös működésüket, — folytassák is — Isten-től lesz egykor jutalmuk fáradhatatlan munkásságukért.

Hitoktatók konferenciája.

Tegnap d. u. 4 órakor a körözpárti községi fiu iskolában össze gyűltek a hitoktatók, hogy egyöntetű megállapodás után memorandumot nyújtsanak be a városhoz, a hitoktatás rendszeresítését illetőleg.

A konferencián a róm. kath., gör. kath., gör. kel., ev. ref. hitoktatók vettek részt hatan, az egyik róm. kath. hitoktató és az ág. ev. lelkész levélben magyarázta meg elmaradása okát, kijelentvén egyszersmint, hogy a meghívóban előterjesztett pontokhoz hozzá járulnak.

Ezen levél felolvasása után kezdetét vette a gyűlés B o g y e elnök és P á k h előadó vezetése mellett.

A gyűlés megvitatta a hitoktatás eddigi módját, s ugy látta, hogy míg a többi községi iskolákban egyöntetűen rendezve van a hitoktatás ügye, addig az ipariskolánál nem minden felekezet gondoskodhat egyformán, — a mai szociálisitikus időkben oly fontos — vallásnevelési nevelésről.

A konferencia azt hiszi, hogy némi tiszteletdíj megállapítása mellett minden felekezet képes volna rendszeresíteni a hitoktatást.

Ezen tiszteletdíj kérését nem tartja szerénytelen dolognak a konferencia a következő okokból:

1. Az ipariskolában 70—80 sőt 150 ifjunak kell egyszerre adni hitoktatást s így ez a hitoktatás jár a legtöbb fáradsággal.

2. Az ipariskolai hitoktatás vasárnap foganatosítandó, mi a többi hittan órák keretéből egészen ki esik, s így a hitoktatóra különben nagyon rá férő szabad időt veszi el.

3. A hitoktatók segédlelkészi teendőket is végezvén vasárnap ugyis bokrosan vannak elfoglalva, mégis a hittan órát pontosan — bár éppen ezt — a legtöbb fáradsággal meg tartják.

4. Végre ami legfőbb, mert így azok is adhatnának hitoktatót, akik e tiszteletdíj nélkül idáig nem adhattak.

Kérését a konferencia arra alapítja, hogy más, névleg 10 felsorolt város is méltányolva a fenti okokat, már régen folyósította a tisztelet díjat hitoktatói számára. A tiszteletdíj összege hitoktatói szerénységgel 50 frtban fog kérelmeztetni.

A nemes város bizonyára tekintetbe fogja venni, hogy azok a hitoktatók kik ezt kérik, mint p. u. az újvárosi róm. kath. és olasz-i ev. ref. káplán 13—16 órát, s a többiek is mind 8—12 heti órát tanítanak a város iskoláiban tisztán hivatásukból eredő gondoskodásból — éppen nem dus anyagi javadalmaszások mellett.

A konferencia tartama alatt Szücs Izsó ipariskolai igazgató átküldte a hitoktatás tanterveit és a hitoktatásra vonatkozó értesítéseit, mit a konferencia tudomásul vett.

A gyűlés teljes bizalmának ad kifejezést Dr. Bulyovszky polgármester jóindulatát illetőleg és elismerését hangoztatia Szücs Izsó ipariskolai igazgatónak tapasztalt erélyes eljárásáért a fegyelem fentartásában és jóindulatáért, melylyel a hitoktatás ügyét előmozdítani mindenkor törekszik.

A törvényhatóságok hódolata.

— Szabolcsmegye indítványa. —

Az a lelkesült öröm, a melyet a koronás király nagy jelentőségű legfelsőbb kézírata keltett szerte az országban, mind nagyobb mérvben készíti hódolatának ünnepélyes kijelentésére a nemzetet.

Alig van törvényhatóság az országban, a mely már eddig is nem sietett örömet az utókorra is emlékezetessé, a legfelsőbb fejedelmi ténnyt maradandó emlékévé tenni az által, hogy jegyzőkönyvébe iktatta a kegyes leirat betűit.

Szabolcsmegye nem elégszik meg a hódolat ilyen arányu megnyilatkozásával, hanem szebb, megkapóbb módon akarja kifejezésre juttatni a nemzet örömet.

Nemrég tartott közgyűléséből kifolyólag megkereste az ország összes törvényhatóságait, hogy egyöntetűen, az összes törvényhatóságokhoz méltó díszszel fejezze ki Ő Felsége előtt hódolatát.

Az átirat a bő bevezetés után a következő indítványokat teszi a törvényhatóságoknak: Az összes törvényhatóságok egmonstre diszküldöttségben fejezzék ki hódolatukat Ő Felsége előtt s a hódoló küldöttségbe minden törvényhatóság egy-egy taggal legyen képviselve.

Hogy a legfelsőbb királyi kézirat által keltett hála kellő kifejezésre jusson, az összes törvényhatóságok hozzájárulásával a székesfőváros erre alkalmas terén állítsák fel Király Ő Felsége életnagyságu ércszobrát.

A szobor helyét legalkalmasabbnak válik a már erre különben is jelölt Ferencz József teret a lánczhíddal szemben.

Ugy a hódoló küldöttség vezetését, mint a szobor felállításának ügyét legcélszerűbb

lenne, ha Pest-Pilis-Solt Kis Kun megye törvényhatósága venné a kezébe.

A Szabolcsmegye megkeresése tegnap érkezett meg. Biharmegyéhez s azzal közelebb foglalkozik a megye közönsége.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 26. Városvizitáció értekezlete a városházán, délután 3 órakor.

Október 26. Közegészségügyi bizottság ülése a városházán, délelőtt 11 órakor.

Október 26. Bizottsági ülés a Pecze rendezés.

Október 27. A biharmegyei gazdasági egyesület gyűlése a vármegyeház kistermében.

Október 27. Rendkívüli megyei közgyűlés, d. e. 9 órakor.

Október 27. A jogügyi bizottság ülése a városházán, d. u. 3 órakor.

Október 30. Felolvasó estély a jogakadémián.

November 3. A keresk. és iparkamara teljes ülése, d. u. fél 3 órakor.

November 4. Közigazgatási ülés a városházán, d. u. 3 órakor.

Nov. 7. Elnökválasztó rendkívüli közgyűlés a kath. körben d. e. 11 órakor.

November 8. Megyei közigazgatási ülés, d. e. 3 órakor.

November 11. Városi közgyűlés, d. u. 3 órakor.

November 13. A »Biharmegyei Nőegylet« közgyűlése délután fél 3 órakor.

November 14. A v.-velencei »Gazdakös« mulatsága.

November 18. A »Biharmegyei Nőegylet« hangversenye és táncestélye a Sasban.

November 26. A városatyák értekezlete d. u. 3 órakor a városházán.

November 28. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése, d. e. 11 órakor a jogakadémián.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlah park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 5-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Kegyelem Bartha Miklósnak.** Az egész országban részvétet keltett annak idején az az ítélet, a melylyel Bartha Miklósról szigorú fogház büntetés és 1000 frt pénzbírságot szabtak. Az egész országban megindult a mozgalom, hogy kegyelmet eszközöljenek ki ő Felségénél számára. Több mint 200 ezer aláírással kérték a kegyelmet számára Ugy látszott, hogy ennek dacára nem jön meg a várva várt kegyelem s Bartha tényleg megkezdte a fogságot. Egy napot már letöltött, mikor megérkezett a kegyelem. Vasárnap éppen neje bent volt nála mikor Geguss királyi ügyészhez megérkezett a kegyelmi határozat. Azonnal szabadlábra helyezték s kiállították részére a következő elbocsátó levelét:

EZEN LEVÉL ELŐMUTATÓJA

Bartha Miklós
Fogoly

a pestvidéki kir. törvényszék fogházában nyilvános rágalmazás sajtóvétsége miatt 1897. évi október hó 23-án bezáratván; miután ő császári és apostoli kir. Felsége tegnap kelt legmagasabb elhatározásával a büntetésnek hátralevő részét kegyelemből elengedni méltóztatott: a mai napon innen szabadon bocsátott.

Dr. Geguss,
kir. ügyész.

Jankovics Kálmán,
kir. fogházfelügyelő.

Ő Felsége tehát meghallgatta a százezrek forró kívánságát s csak természetesen az az öröm amely országszerte keltett a király legfelsőbb kegyelmi ténye, midőn nem engedte a fogság nehéz sorsát végig szenvedni a magyar publicisták ezen legkiválóbbjának. A hála és áldás száll a nemzet ajkairól a nemes jötevő felség felé, ezen legújabb fejedelmi tényeért. Bartha Miklós a kiszabadulás után a következő néhány sorban fejezte ki érzelmét:

Fogságom története.

A kormány érezte velem a hatalmát egy napig — ő felsége a kegyelmét egész életemre.

Budapest, 1897. október 24.

Bartha Miklós.

* **Ő Felsége elismerése.** A személye körüli magyar miniszter előterjesztésére király ő Felsége legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Vörös Kálmán kir. tanácsos és földmivelésügyi miniszteriumi segédhivatali igazgatónak, nyugalomba helyezése alkalmából, hű és buzgó szolgálataiért elismerése nyilvánításassék.

* **Hírek a papság köréből.** Dr. Vucskics Gyulának nagyváradi-újvárosi plébánossá történt kineveztetése több változást okozott a papnöveldeben. Az erkölcsstan, ker. társadalom tudomány és lekipásztorkodástan katedrájára dr. Némethy Gyula nevezte ki a bibornok. Dr. Némethy Gyulát a theol. tanári karnak új tagja alapos képzettséget és sokoldalú ismereteket visz magával a katedrára; kartársai és tanítványai egyaránt örülnek az ő kineveztetésének. Helyét, mint a papnövelde lelkiigazgatója Lindenberg János foglalja el, tanulmányi felügyelő pedig Votisky Elemér bikácsi segédlelkész lesz. Végre a beteg bikácsi plébános kisegítésére Krisztik János, volt csabai, illetve szalontai hely. lelkészt rendelte a bibornok püspök.

* **A posta köréből.** A nagyváradi postatávirda igazgatóság Csarnóháza községet a brátkai pályaudvari posta köréből a csucasai posta-hivatal körébe osztotta be.

* **Kitüntetett miniszterek.** Király ő Felsége legközelebb három minisztert tüntetett ki magasabb rendjelekkel. Josipovich Imre horvát-szlavon-dalmát miniszternek, Erdélyi Sándor igazságügyi és Lukács László pénzügyminiszternek, kiváló szolgálataik elismerésül az első osztályú vaskorona rendet díjmentesen adományozta. — Erdélyi Sándor igazságügyminiszter kitüntetése annyiban közelebről is érdekel bennünket, mivel nagyváradi születésű s nagyszámmal laknak közöttünk rokonai.

* **Nyugalomba vonult alezredes.** Nagyváradi katonai mint előkelő polgári társadalmát bizonyára érdekelni fogja a József ezred egyik kiváló főtisztjének: Blaschke Jenő alezredesnek nyugalomba vonulása. A nyugalomba helyezéssel egyidejűleg mint a helyi szolgálatra alkalmas, ez utóbbira előjegyeztetett. Király ő Felsége egyben megparancsolta, hogy hosszú buzgó szolgálataiért a legfelsőbb megelégedés a nyugalomba távozó főtisztnek tudtul adassék.

* **A honvédséghez áthelyezett százados.** A 37. József-ezred egyik jeles főtisztje: Philippovich Alajos I. oszt. százados közelebb megválik a közös hadseregtől s az ezredtől, melyben oly hosszú időn szolgált. Király ő Felsége ugyanis áthelyezte a m. kir. honvédség tényleges állományába.

* **A villamosvilágítás kérdése.** N-Várad város jogügyi szakszervezete holnap szerdán délután tartja meg a múlt hétről elhalasztott ülést. Legfőbb tárgya az lesz a szakszervezet ülése, hogy véleményt hozzon arra nézve, vajjon a gázgyárral fennálló szerződés dacára lehet-e Nagyváradon villanyvilágítást berendezni magánfogyasztásra.

* **Ünnepély a főgymnáziumban.** A főgymnázium hazafias tanári kara elhatározta, hogy ő Felségének azon nemes tettéből kifolyólag, hogy a nemzetet 10 hősének szobrával megajándékozta, ünnepélyt tart. Az ünnepély mint halljak pénteken fog lefolyni és pedig először Te Deum lesz a Premontrei rend templomában, amelyen részt vesz az egész ifjuság, a háladó szt. mise után a gymnázium disztermébe vonulnak, a hol is az ünnepély le fog folyni. Az ünnepélyt Kotunovits Sándor igazgató fogja megnyitni a mely megnyitó után Kolozsvári Sándor dr. fogja méltatni ki-

rályunk nagyszerű ajándékát s végül Ormay Lajos szavalata fogja bezárni az ünnepélyt. Az ünnepélyen az ifjusági dalárda is részt vesz.

* **Uj anyakönyvvezetők.** A belhghminiszter a margittai anyakönyvi kerületbe Horváth Lajos községi segédjegyzőt, a robogányiba Kolbenhener Mihály h. jegyzőt, a kisházaiba Biró Gábor közjegyzőt anyakönyvvezetőkké, továbbá a rossiai kerületbe Papp Demeter gör. kel. tanítót, az ökrösibe Sarok Kálmán s. jegyzőt, a bagameriba Kun Sándor okl. jegyzőt, a bogdán-szovárhegyi kerületben Pável Lázár gör. kel. tanítót, a szunyogdi kerületbe pedig Guitz József szunyogdi lakost anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki.

* **Rendkívüli közgyűlés a vármegyén.** Biharvármegye törvényhatósága holnap, szerdán délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlésen Szunyogh Péter alispán bemutatja a milliomos kölesönről kötött kötvényt s azonkívül minden járásból 2-2 tagot válasszanak be a méntvizsgáló-bizottságba.

* **Hírek a jogakadémiáról.** Mint már vasárnapi számunkban jeleztük gróf Vass György a segélyegylet elnökségéről lemondott. Ma délelőtt tíz órakor a segélyegylet gyűlést tart a melyen a tisztviselői kar bejelenti lemondását. Az új választás valószínűleg már pénteken lesz s nagyon egyhangunak ígérkezik, mivel csak egy komoly jelölt van Puskás Béla. A dalárda ma délután tartotta fél 6 órakor a realiskolában első próbáját, a melyen beosztották a résztvevőket s megkezdtek a gyászadalok tanulását a melyeket Halottak napján fognak előadni.

* **A városatyák értekezlete.** Már az elmúlt héten említettük, hogy Nagyváradi városánál évek óta napirenden levő nagyobb szabású tervezetek, kivitelre váró fontosabb építkezések ügyében dr. Buljovszky József polgármester értekezletre hívta össze Nagyváradi város törvényhatósági bizottságának tagjait. Az értekezlet ma, kedden, délután 3 órakor lesz a városházán s rendkívül érdekesnek ígérkezik.

* **A tábori püspök betegsége.** Megirtuk lapunkban, hogy még szeptemberben könnyen végzetessé válható szerencsétlenség érte dr. Belopotocky Kálmán tábori püspököt, nagyváradi kanonokot. A püspök ur u. i. oly szerencsétlenül esett el sétálás közben, hogy hetekig kénytelen volt az ágyát őrizni. Most már jobban van, de még teljesen nem gyógyult meg. Orvosai először csak izomrándulást konstataáltak s a nagy mérvű daganat miatt nem vették észre, hogy a bűtyök mind a két oldalon meg volt törve. Csak mikor a daganat kibebbedett, vették észre a bajt a bécsi specialisták. Mint örömmel értesülünk, most már annyira enyhült a veszedelmes baj, hogy a püspök ur elhagyta az ágyát. Egy darabig még csak botal járhat s így is hamar kifárad. Öszintén kívánjuk, hogy mielőbb teljesen helyreálljon egészsége.

* **Blaháné fia szolgabíró.** Báró Splényi Ödönne Blaha Lujza művésznőnek fiát Blaha Sándort Zalavármegye közönsége az októberi közgyűlésen megválasztotta szolgabírónak. Az új szolgabíró állását a zala-szent-gróthi járásban már el is foglalta.

* **Terjed a kanyaró.** A járványos betegségek már évek óta csak néhány esettel, szörványosan szerepelnek Nagyváradon. A hűvösebb, nedves idő beálltával a kanyaró megbetegülések sürűbben fordulnak elő, miért is a polgármester szükségét látta, hogy a járvány terjedésének megállítására alkalmas módozatokat a közegészségügyi bizottság megbeszélje. Az ülésre a következő meghívót bocsátotta ki:

Nagyváradi város közegészségügyi bizottságának t. tagjait, a kanyaró betegség sürűbb

fellépése következtében szükséges intézkedések tárgyában folyó évi október hó 26-ik napján d. e. 11 órakor a városház termében tartandó szakbizottsági ülésben való megjelenésre hivatalosan felkérem. Nagyvárad, 1897. október hó 25-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

* **Fiatal tolvaj.** Egy tizenöt éves fiatal embert vittek be tegnap a rendőrségre, mert lopott. Mihalovszki Károlynak hívják azt a fiatal, gonosztevőt, a ki tizenöt éves kora daczára már kétszer volt bezárva lopásért. Legutolsó tette az volt, hogy tegnapelőtt éjjel bement Németi Károly polgár lakására s onnan ellopott két pár tyukot. A lopás sikerült is neki, azonban mikor a piacon elakarta adni gyanus volt a dolog egy rendőr előtt, ki faggatóra fogta a suhancot, aki nemsokára bevallotta, hogy honnan valók a tyukok. A fiatal tolvajt a rendőrség letartóztatta.

* **Meghalt saját fogától.** Bizony nem mindennapi halállal halt meg a napokban a győri köz-kórházban egy nő. Meghalt saját, azaz pardon, — hamis fogától. A dolog úgy történt, hogy az illető nő véletlenül lenyelte hamis fogát, de a torkán fönakadt. Az orvosok hiába igyekeztek az alkalmatlan tárgyat eltávolítani, nem sikerült. Kénytelenek voltak azt lefelé, a gyomorba juttatni. Ez sikerült is, azonban a nő másnap meghalt.

* **Hirtelen halál és öngyilkosság.** Bályok községben Sárközi Pál a mezőn dolog közben hirtelen összerogyott s szőrnyet halt. Halálát megelőzőleg nem volt beteg. Az orvosi vizsgálat alkalmával agyszélhűdést konstataáltak. Gyires községben pedig Pelle János gazda felakasztotta magát. Hózzátartozói nem tudnak semmi okot, a mi a jómódu embert a halálba kergette. Csúpan annyit tudnak hogy egy idő óta állandóan buskomor és szomorú volt.

* **Vesztett kutya garázdálkodása.** Tegnap reggel Balogh István és Fülöp János pecze-szőlői lakosok a mint Váradra igyekeztek, egy vesztett kutyát pillantottak meg. A két bátor ember a kutyát üldözőbe vette s el is érték a kis-szőllős-utczán s a kutyát agyon is verték. Azonban a kutya megmarta Atyim Péter kilencz éves fiát. A rendőrség a megölt kutyát felboncoltatta s minden kétséget kizárólag meglett állapotba, hogy a kutya vesztett volt. A sebesült gyermeket még ez éjjel felszállították Budapestre a Hőgyes-féle intézetbe, míg a váradvelencei, katonai és csillagvárosi kutyákra 40 napos zárt rendelt el a rendőrség s utasítást adott, hogy a kóborló kutyákat fogják mind el. Remélni lehet, hogy a gyermeknek nem lesz semmi komolyabb baja.

* **A sarkadi főjegyzői állás.** Biharvármegye jegyzői nyugdíjválasztmánya, a m. kir. belügyminiszter, mint legfőbb fegyelmi bíróság rendelete folytán Szacsnyay Elek sarkadi főjegyzőt hivatalból nyugdíjazta, miután az akkorával járó hivatali képtelensége, az ellene lejáratos fegyelmi vizsgálat alkalmával minden kétséget kizárólag megállapított s részére 38 évi szolgálata után 576 frt évi nyugdíjat állapított meg 1897. évi október hó 1-től kezdődő hatállyal. Az ezen nyugdíjazás folytán üresedésbe jött sarkadi főjegyzői állás szabályszerű betöltése végett Nagy Márton járási főszolgabíró pályázatot hirdetett s a választás határidejét a folyó évi november hó 1-8-ó napjára tűzte ki. Mint halljuk, már eddig is tömeges pályázati kérvény érkezett be a szalontai főszolgabíróhoz.

x **Női kabátokra** azon meglepő ujdonságokat írhatjuk, hogy azok most a múlt évi rövid kabátoknál tetemesen hosszabbak és ujjai is szűkebbek. Készülnek pedig ezélszerű sima posztóból (Palmerston kástipe) a bélés alatt melegflanell betéttel, ujszerű Starart gallérral. A

mi a diszt illeti nagyobb részt zsinórozást és selyemhímzés. A prémezésnek az idén ismét vannak különlegességei, ezek közül különösen kiemelendők a perzsa czoboly nyust és sealkin. E szakmába vágó cikkek u. m. mindennemű női kabátok, gallérok és gyermek felöltők nagyvá asztékban és olcsó gyári áruk mellett található *női felöltő gyári raktárában* olasz *Lévy palota* Körös corsó.

x **Hölgyek figyelmébe!** Tulhalmozott raktárból a csödtömegből vett áruk, **üzlet-helyiség változás miatt** bármily elfogadható áron eladatnak. Markovits Mór parti-áru raktárában Kert-utca, Korona-kávéházzal szemben.

Két öngyilkosság.

A társadalmi feslettségnek, kóros felfogásnak és kishitű tévelygéseknek nap-nap után megdöbbentő számu jelenségeit látjuk.

Mintha kivesszett volna tökéletesen az erős, morális érzés, a nyugodt ítélő képesség és az Istenbe vetett hit, bizalom és remény.

Rohamosan fejlődik a társadalom, de rohamosan halad a romlás lejtőjén is lefelé. Beteges, nyavalyás, ideges, törékeny a mai kor gyermeke; szellő ha rebben, viharok látja, szél ha fú orkánra váltja, s ha vihar támad, török, romlik alatta s helyét meg nem állja.

A tiszta judicium nem talál veie szemben magyarázatot. A józan értelem nem lel megnyugtatót. Mert hiszen nem a kivétel esetei ezek a kóros tünetek, hanem az általános jellemvonások maguk, a melyek élesen rajzolják meg a századvéget, a hol minél több a gyöngy, báb-ember.

Azért nem is kuriozumképpen mondjuk el ezt a legújabb két esetet.

Magyarázat sincs rá. De nem is lehet. Legfeljebb annyi: a léhaság századjának egy újabb torzszülötte.

Avagy nem az?

Egy szegény portás nehéz áldozatok árán tanult embernek neveli fiát. A középiskolákon keresztül segíti, felküldi a fővárosba, hogy egészen tanult emberré legyen. Nélkülöz, küzd, reménykedik, mert hisz egy jobb jövőben. Reményei egyetlen fiában összpontosulnak. Hiszen az lesz öregsége egyetlen támasza.

És a gondos szülői kezéből kikerült fiú első önálló lépése: botlás. Éretlen fővel, gyöngy lélekkel és gyáva szívvel itélkezik is mindjárt maga fölött. Végtelen czinizmussal megcsinálja a számadást, a minek a végső eredménye egy hitvány revolver golyó.

A másik pedig reá un becsületes mesterségére. Minden kondícióját elveszti. Nehéz, küzdelmes élete mindinkább terhes lesz neki. Nap-nap után kereset nélkül lézeng. E miatt azután állandóvá lesz otthon a perpatvar közte és neheztelő apja között. A fiú aztán erre is ráun. Mindennel végezni akar. És végez is. Csúnyán, kérélhetetlenül; eldobva magától egyetlen kincsét, az életet.

Önző, kislelkű és nyomorult számvetés biz ez. Magam vagyok, én botlom, én ütöm helyre, — hogy hogyan, az az én dolgom.

Az idő pedig rohan; a kor metelyes; a jövőendő rideg.

A hit kivesszében. Nincs szívünk, nincs lelünk, nincs is nemesebb részünk; csak ezerféle agyafurt nevű — nyavalyáink.

Magáról a két esetről következőkben számol be kiküldött tudósítónk:

Vasárnap éjjel a Budapestről valamivel 2 óra előtt érkező 508-as számu személyvonaton, alig hogy a vonat megállt egy II. osztályu szakaszban lövés dördült el.

A lövés zajára rögtön összefutottak az utasok és a vasuti alkalmazottak, kik az említett szakaszban a folyosón egy fiatal embert találtak. Arczra volt borulva, bal melléből vér szivárgott elő s jobbájában egy kis revolvert szorított.

Az öngyilkos kilétét hamar megállapíthaták, mert apja, Markovits Ignác, a Fekete-Sas kapusa — szintén jelen volt az eset színhelyén, még pedig nem csak úgy véletlenül.

A szegény ember siránkozva beszélte el a körülállókknak, hogy Miksa fiától, ki eddig a József műegyetemre járt, ma táviratot kapott, Budapestről, melyben értesíti őt, hogy ma éjjel megjön. De kapott ugyanez nap egy másik táviratot is, melyben fia egyik tanuló társa, Áron József figyelmezteti őt, hogy fia revolverrel távozott Budapestről s jó lesz őt szemmel tartani, mert alighanem kárt akar tenni magában. A megrémült apa aggodalma nem is volt alaptalan.

Az eset színhelyén csakhamar megjelent a hatóság és egy orvos, ki megállapította, hogy a golyó a bal 5. és 6-ik bordák között ment be, de súlyosabb sérülést aligha okozott.

Az eszméletlen fiatal embert, kinek zsebében három levelet találtak, a köz-kórházba szállították, hol Frater József dr. főorvos azonnal megvizsgálta őt és kijelentette, hogy a golyó — bár a tüdőt horzsolta — komolyabb bajt mégsem idézett elő, sőt minden nehézség nélkül el is lehet azt onnan távolítani.

Az ápolás alá vett Markovits aztán hamarosan magához tért. Mikor azonban ki akarták hallgatni, megtagadott minden felvilágosítást tetteire vonatkozólag.

A nála levő levelekben sem szól erről többet, mint azt, hogy reménytelen szerelem vitte e végzetes lépésre s azért jött haza, mert ide húzta a szive és itt is akar meghalni.

Tegnap már egészen jól érezte magát, s rokonaival, kik őt meglátogatták, jó kedvvel beszélgetett, de sem ezeknek, sem másnak nem mondta meg azon okokat, melyek tulajdonképpen rávitték erre a tetre.

Az orvosok különben meg vannak arról győződve, hogy rövid idő alatt, mint tökéletesen gyógyultat, bocsátják el a fiatal embert, sőt operáció sem szükséges, mert a testben levő golyó maga magától ki fog esni.

Tehát ezuttal a bölcs véletlenség fordított egyet az esztelen szándék valósulásán, mert bizony nem a könnyelműen gondolkozó fiatal emberen mult, hogy nem halott ma.

Ez az egyik eset. Itt legalább kibékítő a vég. De a másik, az sötét, rideg és vigasztalatlant képet ad.

Az alábbiakban adjuk.

Tegnap este Székely László nyomdász segéd háromnegyed 10 órakor az Uri-utczai lakásán kétszer magára lőtt. Első lövése nem talált második lövése a halántékába furódott s rögtön megölte. Tettének oka az, hogy — nem juthatott állandó, biztos kenyérhez és e miatt apja őt összeszidta. A fiatal ember már egy éve foglalkozás nélkül töltötte napjait s e miatt gyakran volt összeszólalkozás közte és apja közt.

Még tegnapelőtt este elment hazulról, magával vivén azon néhány forintot, mit az utóbbi napokban keresett. A könnyelmű fiatal ember csak tegnap déltájban került haza. Ekkor újból összeszólalkozott apjával, ki keserű szemrehányások közt dorgálta meg őt.

Délután eltávozott hazulról; estig nem láták hozzátartozói.

Este ugy fél 10 óra tájban a kertben levő

lugasból két lövés hallatszott. Mire a házbéliek oda siettek, már vértócsában holtan találták a szerencsétlen Székely Lászlót.

Kezében egy kis 6 mm-es kaliberű revolver volt; bal halántéka vérzett.

A golyó bal halántékán hatolt be s azonnali halált okozott.

A tett színhelyén nyomban megjelentek Faludi Soma rendőrbiztos és Baróthy Ákos városi tiszt főorvos, ki azonban már csak a beállt halált konstatálhatta.

Levél, vagy hasonló felvilágosítás nem volt a boldogtalannál.

A holttestet a lakáson hagyták.

SZINHAZ ES MŰVESZET.

Opera-előadások Aradon — esetleg Nagyváradon.

Nagy horderejű intézkedés történt tegnap arra nézve, hogy az aradi színház jelentőségében nyerjen és művészi nivója emelkedjék.

Az intézkedésről tegnap délben a következő táviratot kaptuk:

„Arad, okt. 25. Ma érkezett tudósítás folytatásom, hogy az aradi színháznak 1898. évi januártól kezdve operai szubvenció adott s így januártól állandó operatársulatunk lesz, támogatva a m. kir. operaháztól is.“

Tehát a vidéki városok közül Arad a második, amely opera-előadásokra szubvenciót kap. Eddig Debreczen volt az egyetlen, ahol — körülbelül egy hete — operák is színre kerültek.

Hogy mennyire emeli az a körülmény egy vidéki színház erkölcsi és anyagi értékét s hogy mily nagy látogatottságot biztosít a színháznak egy-egy operaelőadás, azt szükségtelen különösen kiemelni.

A hatalmasan fejlődött és magas színvonalú opera irodalom termékeit bizony eddig csak úgy élvezhette a vidéki közönség, ha felrándult a fővárosba. És mennyien tették meg a költséges utat csak azért. Másrészt pedig hány tehetséges és számottevő fiatal tagja van az operaháznak, kik önálló szerepeket nem igen kapnak és várakozni kénytelenek az alkalomra, míg valamelyik »oszlop«-ot helyettesíteni kell egy vagy két estén.

Nos, különösen ezeknek a fiatal művészeknek nyílik most majd alkalmuk, hogy nagy ambícióval szerzett művészi ismereteiket a vidéken érvényesíthessék.

Epen az említett három körülmény birtára a kormányt is, hogy a nagyobb vidéki városokban az opera-kultuszt lehetőleg behozza.

Vajha ez nagy jelentőségű újítás egyszersmind a magyar opera-irodalomra is új hajnalhasadását jelentené!

Hiszen most terük lesz majd a magyar opera-szerzőknek is, hogy műveiket minél szélesebb körben ismeríté tegyék, s lehetetlen, hogy a vidéki közönség rokonszenves érdeklődése hatással ne legyen a szerzők termékenységére is.

Minden esetre szép jövő elé néz Leszkay társulata is, illetően módon nagyot emelkedik értékében és érdekességében.

Ezt pedig mink is úgy kell, hogy tekintetbe vegyük, mint közletről érdekeltek.

Mert azzal, hogy Leszkay társulata fogja keresztül játszani nálunk a bekövetkező legközelebbi szezont, az is bizonyosra vehető immár, hogy opera előadásokban is lesz része a nagyváradai színházlátogatóknak.

Oly értelemben tehát, hogy Leszkay társulata fog Nagyváradon játszani, nagyon is érdekelhet mindnyájunkat ez a nevezetes újítás.

Am a színház-ügy kérdése közeledik a megoldáshoz.

Még nem tudhatni, hogy Bölönyi valósággal konkurrens lesz-e Leszkaynak, — mert hisz Megyerivel szemben obligóban van, de ha tényleg azzá lenne, — nem jöhet komolyan számításba Leszkay mellett, ki ezáltal opera-előadásokkal kiegészített műsort ígér, s kinek társulatát — minden előnyös oldalairól — jól ismerjük.

S így a pályázattal egyszersmind az is eldőlt, látunk e Nagyváradon opera előadásokat, avagy nem? —i.

SPORT.

A Köniswarter „Komámasszonya“ a bécsi versenyen. Az őszi löversenyek utolsó napjai folynak most. A vasárnapi versenyen, a főfutamban ismét győzelmet és ez által 20 ezer koronát hozott a Komámasszony b. Köingswarter Hermannak. A »Henckel-emlékversenyben« 13 ló futott. A ringben Weatherboundot és a német Schneehättant fogadták leginkább. A próbagalopp után azonban Komámasszonyra oly sok pénzt rakott istállója, hogy odssa nyolcszorosra háromszorosra szált alá. Komámasszony remekül nézett ki, azonkívül nyergéhen a champion-jockey, Adams ült, aki már előzőleg Nur Neunet és Rose of Kildaret győzelemre vezette. Komámasszony hívei nem is csalódtak, mert Köingswarter lova, igaz hogy csak küzdelem után nyakhosszal, de mégis győzött a kis Poole által vezényelt Pressburg fölött.

TANÜGY.

A biharmegyei tanítók gyűlése.

A kiemelkedő mozzanatokban gazdag ülésről tudósítunk a következőket jegyezve feb.

Ma folyt le a vármegyeház nagytermében tanítókink évnegyedes közgyűlése. Ezt előzőleg már a délelőtti folyamán kellemes szórakozás jutott osztályrészeül a megye minden részéből egybesereglett tanítósnak, a mennyibe Belezna y Antal remek technikai előadással mutatta be a polgári leányiskola egyik termében azokat a hazafias szövegű verseket, melyeket Eszenyi Sándor iskolai czélokra szerkesztett. A másik igen sikerült program előtti szám volt Balázs Gyula polg. iskolai tanárnak mintaszerű előadása a földrajzi tárgyból.

A tulajdonképeni közgyűlés délután vette kezdetét Eszenyi Sándor elnöklété alatt Sipos Orbán fő, és Szemes Imre altanfelügyelő s a megye és Nagyvárad csak nem összes tanítói jelenlétében. Tekintettel a gyűlés fentebb említett vonzó és hazafias mozzanataira kiváló fontossága a gyűlés látogatottsága. A gyűlés megnyitóját Eszenyi Sándornak szónoki szép beszéde képezte, melyben a tanító hivatást s annak a korszellemmel való együtt haladását fejtegette zajos tapsok között.

Ezután fölkérte Mártonffy Zoltán váraljai tanítót a kézügyességről irt tanügyi értekezésnek felolvasására. A fiatal és ambíciózus tanférfiu, ki nyáron az iskolaszék költségén és küldetésében a fővárosban tartott Slöjd-kurzust végezte, nagy otthonossággal és részletezéssel tárta a közgyűlés elé ezt a megoldásra váró legújabb pedagógiai kérdést ismertette a slöjd történetét; melyben igen érdekes az, hogy ennek csirái már a középkor moralistáinál és tanférfiunál is megvannak Comenius, Rousseau és Herbarth művei tanuskodnak erről. Kutföldön mindenütt törvényileg van már rendezve. Angolországban a pálinka jövedelméből tartják fel a slöjd-intézetet, melynek 20,000 bejáró tanuló 62 iparágban nyer oktatást. A slöjd Svédországban a legrégebb és Amerikában a legnépszerűbb, hol társadalmilag is gyámolítják azt. Végül methodikkai szempontból vizsgálja a dolgot, hogy mint kellene életbe léptetni az iskolákban. Az aktuális problémához felolvasás után Szücs Izsó, Vada y József, Gábel Gyula, János házi János és dr. Tóth Mihály szólottak hozzá, mire a gyűlés konkrét javastat kidolgozása végett a felszólalókból álló bizottságot küldi ki.

Most jött a gyűlés legnevezetesebb pontja: a hazafias dalok bevezetése az iskolákba. Általános ováció között olvasta fel Eszenyi Sándor azokat a történelmi vonatkozású, önszerkesztette verseket, melyeket részint régi magyar dalok, részint újabb melódiák után énekelte az ifju nemzedék. Igazi lelki gyönyör volt megcsendülve hallani ezeket a dallamokat Belezna y zenetanár szép árnyalásu hangján. Különösen

tetszettek: »Arva Magyarország, árva«, N. Sándor nótája: Kitétték a holttestet az udvarra, Bécsből nyugatról-keletre s a Megvirad még valaha cz. mély érzésű dalok. A közgyűlés elhatározta, hogy e verseket a Népevelési Egylet figyelmébe ajánlja kinyomatás és megzenésítés végett, továbbá bizottságot küld ki alkalmas népdalok gyűjtése végett, miután az Emkedaloskönyve s a mostani dalkönyv alkalmatlan. A tárgyhoz Sipos Orbán tanfelügyelő is hozzászólt egy lelkes beszéddel, a jelenlevők frenetikusán megtapsolták a tanügy leghazafiasabb apostolát. Miután a közgyűlés Eszenyi Sándornak, Mártonffy Zoltánnak és Balázs Gyulának együttes közreműködőnek köszönetet szavazott s a folyó ügyeket elintézte, lelkes hangulatban eloszlott, de este 7 órakor a Zöldfában a fehér asztal mellett ült össze ismét, hol fesztelen jó kedvben ülte meg emlékét a tanítók mai nagy napjának.

A keresk. felsőiskola átvétele. A kereskedelmi felsőiskola átadása illetve átvétele tárgyában e hó 26-án kedden délután 5 órakor a kereskedelmi felső iskola emeleti könyvtári termében a város, a kereskedelmi iparkamara, kereskedelmi Csarnok, felügyelő bizottsága miniszteri biztosok értekezletet tartanak. Régi óhaja Nagyvárad minden intelligens polgárának, hogy e nagyfontosságú szakiskola a magán tulajdonából valamely hatóság vagy erkölcsi testület tulajdonába átvétség. Bizalommal várjuk az értekezlet munkálkodását. Hisszük, hogy a legrövidebb s legbiztosabb utat erre megtalálni és jelölni fogja.

Igazságszolgáltatás.

Sikkasztással vádolt Spitzer Izraelné szül. Stern Regina ellen panaszt emelt Togyinka Juon 10 forint elsikkasztásával vádolva őt, vádlott általánosságát bebizonyította, s az eljárást a törvényszék megszüntette.

Felmentett vádlottak. Tegnap a törvényszék egynek kivételével mind felmentő ítéteket hozott. A vádak a következők voltak.

Erdélyi János bagméri lakos tett panaszt, hogy özv. Szücs Andrásné 5 drb hordót a mit neki panaszolt javítás végett átadott töle erőszakal elvitt. A törvényszék miután a vádat nem találta beigazolvva s különösen mert panaszolt a csináltatási árba három frtot előre fizetett, Szücsnét felmentette.

Bulza Péter kiskolyi csösz tett feljelentést Andru György ellen, hogy őt mikor a mezőről kiültotta, meglámadta s apjával együtt verte. Miután azonban a csösz állításait bizonyítani nem tudta s akkor meg a hivatalos esküt sem tette le a vádló felmentette.

Egy és fél krajczárért két hónap. Egy igen érdekes ügyet tárgyalt ma a törvényszék a melynek bűnössét, a ki zsarolással volt vádolva másfél krajczárért két hónapra itélték.

A kiskut-utcán a város mintegy három évvel ezelőtt sorompót állítottatott, a melynek vámosa Balog János lett a kivél a város ugy szerződött, hogy a bevétel felét neki adja a vámkezelésért.

Balog János a ki különben már háromszor volt büntetve s egyszer gyilkossággal is volt vádolva, a mely vádat — miután bizonyítani semmit sem lehetett — elejtették, ugy felelt meg ezen hivatalának, hogy a szöllő tulajdonosok cselédeit, a kik a terményeket bebozták, megvámolta a törvény ellenére.

Ez ellen többször tettek kifogást a szöllő tulajdonosok, de ez után is a többek között Boros Máriát is B. Gy. helybeli szöllő tulajdonos cselédjét erővel megzálogolta.

Boros Mária nem hagyta szó nélkül a vámszedő e tettét s feljelentette az esetet az ügyészségnek.

A tárgyaláson azzal védekezett Balog, hogy ő neki tudomása nem volt arról, hogy hová viszi a gyümölcsöt panaszos s ezért vámolta meg, míg a tanu ellene vallott s így a törvényszék Balog Jánost figyelemmel büntetett voltára két havi börtönre ítélte.

Az ítélet ellen Balog fellebbezett, mig közvádló megnyugodott az ítéletben.

TÁVIRATOK.

Ő Felsége gödöllői útja.

Budapest, okt. 25. (Saját tud. táv.) Ő Felsége ma este 8 óra 30 perczkor szűkebb kísérettel Gödöllőre utazik, a honnan szerdán este 8 óra 30 perczkor ismét Budapestre visszatér.

Udvari muzeum Budapesten.

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.) A Pol. Ért. szerint Budapesten m. kir. muzeumot állítanak, hol a bécsi udvari muzeum magyar vonatkozású tárgyait elhelyeznék.

Budapest főpolgármestere.

Budapest, október 25. (Saját tud. táv.) A mai közgyűlés nagy lelkesedéssel főpolgármesterré választotta Márkus Józsefet. Megválasztott már letette az esküt.

Deschán fellebbezése

Budapest, október 25. (Saját tud. táv.) Deschán fellebbezését a belügyminiszter elvetette.

Abrányi Kornél szabadlábán.

Budapest, október 23. (Saját tud. táv.) Abrányi Kornél ma kiszabadult a fogságból.

A bécsi egyetem gyásza.

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.) Hoffmann Ferencz, az osztrák polgári jog tanára a bécsi egyetemen, ma meghalt.

Ratibor herceg Ő Felségénél.

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.) Ő Felsége tegnap délután 2 órakor Ratibor herceg volt budapesti német főkonsult külön kihallgatáson fogadta.

Keresztények üldözése.

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.) Perzsiában a róm. kath. helyzete aggasztó. A mult napokban Urmea közelében Alwatsch falvában a kurdok megtámadták a katolikusokat, kifosztották őket, sőt többeket megölték.

Tüntetések Weyler tábornok mellett.

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.) Havannában Weyler tábornok mellett és a kormány ellen tüntetéseket szándékoztak rendezni. Weyler tábornok azonban táviratozott, hogy elhatározta, hogy megakadályozza a tüntetést. A kormány holnap nyújtja át az Egyesült Allamok nagykövetének a jegyzékét, amelyben tiltakozik az ellen, hogy az amerikai kormány nem akadályozta meg az utolsó kalózexpedíciót.

A politikai császárné.

Bécs, október 25. (Saját tud. távirata.) Az Angsburgi Abendztg. egy érdekes levelet közöl a melyben elmondja, hogy a német császárné itt-ott befolyást gyakorol a politikára, hogy ez által férjének Vilmos császárnak gond terhest életét megkönnyítse. Így pl. az befolyásának volt köszönhető, hogy Caprivi annak idején visszavonta benyújtott lemondását. Ugyanis Caprivinek a császárné levelet írt, melyben felkéri, hogy ne hagyja el a német császárt, mert nem akarja az országot bizonytalan és káros viszonyok között látni. Egy más alkalommal, midőn a lapok az Eulen-

burg és a Caprivi között, fennálló hideg és feszült, pertractáltak, a helyzetért Vilmost bántották, császárné ezért igen neheztelt, és elérte hogy Günther Ernő holsteini herceg egyik beszédében feltűnést keltett azon nyilatkozatával, hogy a császár személyét semmi féle játékba belevonni nem szabad.

Német-Osztrák barátság.

Bécs, okt. 25. (Saját tud. távirata.) Berlinben az osztrák-németek irányában tanusított rokonszenv dokumentálására egy gyűlést terveznek, s melyre az osztrák képviselőház német árnyalatainak küldötteinek megjelenésére számítanak.

A portó leszállítása.

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.) Berlinben P o d b e l s k y államtitkár elnöklete alatt gyűlés volt, a melyen Németország 16 iparkamarája több berlini nagykereskedő és iparos részt vett. Hoszsu és élénk eszmecsere után tervbe vétetett, hogy a levél súlyát emelik pedig az ország forgalmán belül a portót leszállítják. Ebből kiviláglik, hogy míg a magyar kormány a portót emelni óhajtja addig Németország felismeri azon helyes irányt, a melyet kövstnie kell.

Karudzsics-ünnep a fővárosban.

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.) Tegnap, vasárnap a fővárosban lakó szerb ajku honpolgáraink K a r a d z s i c s Vuk, az újabb szerb irodalom megteremtőjének emlékére diszgyűlést tartott, melyet a zöldfa-utcai szerb templomban tartott gyászmise előzött meg. A misét B o g d a n o v i c s gör. kel. szerb püspök adminisztratora mondotta, kinek a szent-endrei püspöki udvar papjai segédkeztek. A gyászmise után a nagyszámú és disztigvált szerb közönség a szomszédos T ö k ö l y a n i u m b a vonult. A diszgyűlést B o g s á n Milos jogszigorló, a kör elnöke nyitotta meg, majd S t o j k o v i t s Péter, a társulat titkára szavalt a-l ez alkalomra írt ódáját. A közönség lelkes tapsai között M a r k o v i t s Lázár orvostanhallgató értekezésében K a r a d z s i c s Vuk irodalmi működését méltatta. D i m o v i t s György orvostanhallgató tett ezután jelentést K a r a d z s i c s hamvainak hazaszállításáról, a melynél, mint a kör kiküldöttje ő is megjelent. Az ünnepélyt B a i c s Izidor általez alkalomra szerzett dicsőítő ének fejezte be, melyet a budapesti egyetemi és müegyetemi szerb hallgatók dalköre adott elő. Az ünnepélyen jelen volt a budapesti szerb főkonzulátus tisztikara, számos szent-endrei leány és asszony, köztük D u m o s a Jenőné, a szent-endrei polgármester neje, továbbá még sok kiváló tagja a budapesti szerb kolóniának.

Splényi báró balesete

Budapest, október 25 (Saj. tud. táv.) A legutóbbi Alsó-Zsuki versenyen S p l é n y i báró tiszt helyetttest egy ló úgy meg rugta, hogy elájult. A mentők vitték szállására. Bz eset nagy zavart és izgatottságot idézett elő.

Horvát parasztlázadás,

Zágráb, október 25. (Saját tud. táv.) Horvátországban a parasztlázadás újra fészkelődni kezdenek. Legutóbb Gravác falvában a parasztlázadás M a i s t r o w i c gör. kath. papot — paplakában megtámadták, és csak a katonaság közbelépte volt képes a rendet helyreállítani.

Általános kihallgatás Ő Felségénél.

Budapest, okt. 25. (Saját tudósítók táv.) Ő Felsége ma délelőtt 10 órakor általános kihallgatást adott, többek közt fogadtattak: Daruváry Alajos valóságos belső titkos tanácsos, főrendiházi tag, Sárkány Sámuel püspök, Zichy Antal főrendiházi tag, Szabó Albert kir. curiai tanácselnök, Hieronymi Béla kuriai bíró, Abele Rudolf báró, Adamovics Vilmos, Benedek Sándor és Heil Tauszin közigazgatási bírósági bírák, Kuhn Lajos dr. címz. kanonok, Radvánszky János báró főispán, Beliczay István nyugalmazott főispán, Gyurkovits György és Kiss Ferencz orsz. képviselők, Jablonczay Sándor vezérőrnagy, Makay Béla őrnagy hadbíró, Prenninger Tivadar és Szabó Zoltán őrnagyok, Heidler Károly báró rendkívüli követ, Széchenyi Viktor gróf és Liphay Béla kamarások, Homann Ottó, Kovácsy Sándor és Solár min. tanácsosok, Halász Ferencz, Fekete Zsigmond és mások.

Testületileg fogadtattak: a horvát-szlavon országgyűlés elnöksége: Stankovics belső titkos tanácsos, nyugalmazott osztályfőnök, tartománygyűlési elnök és Francisci Henrik tartománygyűlési alelnök, a szünidei gyermektelep egyesületet, Dégen Gusztáv dr. asztalnok, csetei Herzog Péter nagybirtokos, Sturm Albert tanár, szerkesztő, Szabó József polgári iskolai igazgató és Laufer Sándor nagykereskedő.

Óriási csőd.

Bécs, október 25. (Saját tud. távir.) A Hirsch-testvérek kézmű-áru czég Bécsben fizetéképtelenné lett. A passzívák 700,000 forintra rugnak.

Menelik új miniszterelnöke.

Budapest, október 25. (Saj. tud. táv.) Cicco di Cola kapitány, akit Menelik negus miniszterelnöké nevezett Rómából ki, Nápolyba utazott, ahonnan hajón Adisebába megy.

Vasuti baleset Spanyolországban.

Budapest, október 25. (Saj. tud. távir.) Az erős eszözések következtében ma reggel 7 órakor Poroa de Santa Vina mellett kisiklott az a külön vonat, amelyen a sziámi király elutazott. A vonat mégis folytathatta útját. Senkisé sem sérült meg.

Bismarck állapota.

Bécs, okt. 25. (Saját tud. távirata.) Bismarck herceg az utóbbi időben sokat gyengélkedik.

KÖZGAZDASÁG.

A polgári takarékok és segélyszövetkezet Nagyváradon vasárnap délelőtt 11 órakor közgyűlést tartott, a melynek egyedüli tárgya az alapszabályok módosítása volt. Sarkadi Tihamér kanonok, mint a szövetkezet elnöke megnyitván a közgyűlést, a jegyzőkönyv vezetésére Aczél Zsigmond üzletigazgatót, hitelesítésére Dr. Kiss Döme, Dr. Adorján Ármán és Scherz Károly szövetkezeti tagokat kérte fel. Konstátálta továbbá az elnök, hogy 2155 üzletrész képviselőjében 40 tag van jelen, tehát a közgyűlés határozatképes. Ezután Aczél Zsigmond, a szövetkezet igazgatója felolvasta az alapszabályok módosítására vonatkozó igazgatói javaslatot, majd az egyes pontoknál ajánlott módosításokat. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az alapszabályoknak oly értelmében javasolt módosítását, hogy ezután minden év január havában új 3-3 éves ciklusok rendeztessenek, hogy mentül többeknek legyen lehetővé téve a takarékoságnak ezen legegyszerűbb módja. A közgyűlés az ujonnan belépők számának emelése czéljából azt is kimondotta, hogy az év első

három hónapjában büntetésdíj nélkül fogadnak el tagokat. Ily módon a Polgári Takarékos és segély szövetkezet, amelynek már jelenleg is 20,000 üzletrész van jegyezve, minden évben egy három éves ciklust kezd és egy három éves ciklust fejez be. A legközelebbi ciklus. 1898 január 2-án kezdődik meg. Fenntartott továbbra is azon a közönség kényelmére nézve nevezetes intézkedés is, hogy a befizetések minden héten három napon tartanak a tisztviselők hivatalos óráit. A magunk részéről csak örömdetesnek tartjuk, ha az igazgatóság ilyen helyes reformokkal járul hozzá a kisebb polgárok és a közép osztályok takarékosági hajlamának előmozdításához.

TÓZSDE.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készaru búzában az irányzat szilárd volt és 80,000 mm. forgalom mellett árak változatlanul jegyeznek.

Határidők.

Budapest, okt. 25.

Buza őszre	12.28
Buza tavaszra	11.85
Tengeri	5.16
októberre	4.50
Rozs őszre	8.45
Zab őszre	6.25

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, okt. 25.

Osztrák hitel	351.50
Magyar hitel	385.—
Államvasut	3317.5
Rimamurányi	258.50
Magyar jelzálog	274.—
Magyar leszámítoló	250.—
Villamos vasut	286.50
Salgótarjáni	615.—
Iparbank	161.50
Budapest közuti	386.—

Hivatalos arfolyamok

a b. d. c. t. áru- és értéktözsden 1897 október 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.20
Magyar koronajárdék	99.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	120.75
Mag. a földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Almási jog megváltási kötvény	100.75
Horvát szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	139.75
Osztrák járadék papirban	102.—
Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.75
Osztrák magyar bankrészvény	950.—
Magyar hitelbank részvény	384.25
Osztrák hitelintézeti részvény	351.10
Páris vista	332.25
20 márkás arany	952.—
Német birod. lmi márká	58.75
London vista	119.70
Páris vista	47.50
20 márkás arany	11.74

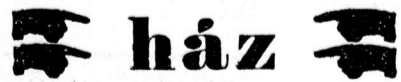
SZERKESZTOI POSTA.

Az Esztergom-nak. Köszönjük a kollegiális gratulációt. Üdvözlét.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Nagypecze-utczai 231. számú

1. évi november hó 1-től kiadó
esetleg eladó.

Értekezhetni a **Biharmegyei takarékpénztárban.**

Osztály sorsjegyek

huzása

november hó 11. és 12-én.

Sorsjegyek kaphatók

a Biharmegyei takarékpénztárnál.

Frankl Mari dohánytözsdejében Nagy-piacztér
Weisz Ignátné dohánytözsdejében Kis-piacztér.
Mihely Emil keresk. iroda Fő-utca.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Haszonbérlet.

A nagyvárad i. sz. Káptalan tulajdonát képező Hegyközujlaki határban fekvő mintegy 309 k. hold birtok azonnal haszonbérbe kiadó.

A birtok kellő gazdasági épületekkel bir. A haszonbérlet 6 esetleg több évre is terjedhet. A haszonbérlet feltételei a központi hivatalban (Sal Eerencz utca) megtekinthetők, ahová is az ajánlatok 10% bánatpénzzel adandók be.

Papp Imre,

326 1—3

főtiszt.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Különösen figyelemre méltó a hirneves

Dr. FORTI-féle sebtapasz,

de csak a valódi.

Ezen sebtapasz rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása által leggyorsabb gyógyulást eszközöl mindennemű sebeknél — égés sebeknél különösen azonnali fájdalomcsillapítással — valamint egyéb legkülönbözőbb külső bajokban. A női emlő gyulladásánál biztos eredménnyel alkalmaztatik. A csomagok ára a legkisebbeké 35 kr., a közép-nagyságuké 50 kr., a legnagyobbaké 1 frt, használati utasítással együtt. Minden nagyobb város gyógyszerárterében kapható.

Ezen gyógytápasz készítője: **Forti László,** Budapest, II-ik kerület, Iskola-utca 28. szám.

Óva intjük a t. közönség megtévesztésével nevének és ugyanazon cím alatt forgalomba hozott, az eredetihez azonban miben sem hasonló hatástalan utánzásoktól. Ez okból a Forti-féle sebtapasz csak akkor fogadható el a Forti-féle sebtapasz gyanánt, ha a használati utasítás védjeggyel és azonkívül a csomagok külsején is látható Forti László eredeti kézzel írtával van ellátva, a csomagok pedig neve kezdőbetűivel **F. L.** lepecsételve vannak.

Tessék tehát ezeket figyelmére méltatni s mindig így kérni:

Dr. Forti-féle sebtapasz

(Forti László eredeti gyártmány.) 272 7—10

Eladó.

A nagyvárad i. sz. káptalan tulajdonát képező Nagyvárad-váraljai 140. 141. sorházszám alatti telkek a rajta levő épületekkel örök áron eladók.

Venni szándékozók kellő bánatpénzeikkel felszerelt ajánlataikat a központi hivatalba (Sal Ferencz utca) adják be, hol is az eladási feltételek megtekinthetők.

Papp Imre,

327 1—3

főtiszt.

Arverési hirdetmény.

A nagyvárad i. ev. ref. egyház tulajdonát képező s Nagyvárad-Velence határában fekvő mintegy 18—19 holdnyi szántó föld f. é. október hó 31-én azaz vasárnap délután 3 órakor a nagyvárad-velencei városházánál megtartandó magánjellegű árverésen 6 évi időtartamra haszonbérbe adatik a következő feltételek mellett:

1. Kikiáltási évi haszonbéri összeg az eddig fizetett 251 frt évi bér, melynek 10 százalékát azaz 25 frtot tartoznak árverelni szándékozók az árverés megkezdése előtt az árverés foganatosítására kiküldött egyházi pénztárnok és ügyész kezeihez letenni.

2. A haszonbérlet 6 évig és pedig 1897. évi október havától 1903. évi szeptember hó végeig tart, a haszonbérleti összeg félévi egyenlő részletekben előre vagyis minden haszonbéri év október és április hava 1-ső napján fizetendő be egyházi pénztárnok kezeihez, a bánatpénzül letett összeg az első félévi bérösszegbe tudatik be, mely első félévi bérösszeg az árveréskor illetve leütéskor azonnal kifizetendő.

3. A legtöbbet ígérő árverelő a leütéskor azonnal kötelezettségbe lép, míg a bérbeadó egyház csak az egyháztanács jóváhagyása után lesz kötelezve.

4. Az árveréssel felmerült költségek s a haszonbéri szerződés költségei és illetéke bérlet terhelendik.

Nagyváradon, 1897. évi október hó 25-ik napján.

A nagyvárad i. ev. ref. egyház gazdasági választmányának megbízásából:

Dr. Fazekas Imre,
egyházi ügyész.

2908—J897. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatóságánál újonnan szervezett s a folyó évi 385/19993. számú határozatával betölteni rendelt s választás után betöltendő nyugdíj igénnyel egybekötött következő állásokra u. m.

egy évi 1000 frtos fizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott II. oszt. aljegyzői — esetleg ezen állás betöltéséből folyólag üresedésbe jöhető évi 800 frt fizetés és 200 frt lakbérrel egybe kötött I. oszt. fogalmazói, továbbá 600 frt évi fizetés s 200 frt lakbérrel javadalmazott II. oszt. fogalmazói;

egy 600 frt évi fizetés és 200 frt lakbérrel illetményvel egybekötött II. oszt. fogalmazói; három állásonként évi 500 frt fizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott III. oszt. számtiszt;

két állásonként évi 500 frt fizetés és 100 frt lakbérrel egybekötött irnoki;

egy évi 400 frt fizetés és 100 frt lakbérrel javadalmazott községi bírósági végrehajtói állásra, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom azokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t. cz.-ben előirt minősítésüket igazolók okmányaikkal felszerelt kérvényüket, közvetlenül Biharvármegye és Nagyvárad város főispánja **Méltóságos Dr. B e ö t h y** László urhoz 1897. évi november hó 6-ik napjának d. u. 5-órájáig anyóival inkább adják be, mivel a későbbben érkező, valamint a kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1897. október 24.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

1897-1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **színes** és **fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban

árusítom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-32-50

Aurora legujabb gallérformájú őszi felöltő	—	6 frttól kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér	— — —	1 frttól „
Dora jó őszi kabát	— — —	4 frttól „
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—	9 frttól „
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—	6.25 „
Corsó legegánsabb télikabát szövet bélés	—	11 frttól „
Carla gyönyörű szőrme gallér	— — —	9.50 „
Carla hosszú szőrme gallér	— — —	18 frttól „
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	— — —	22 krtól „
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól „
Jászay kitűnő 120 széles női posztók	—	70 krtól „
Házi vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	6.85 kr
Creas vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	4.40 kr
Junó vászon mindenre alkalmas 1 vég	—	2.70 kr
Polgár vászon legjobb ami létezik lepedő és láb- valónak való $\frac{9}{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr

Szőnyeg, paplan, matrác, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérneműk, **verseny nélküli olcsó árban.**

➡ **Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve.** ➡